

2015-12-02

TJÄNSTESKRIVELSE
SOCN 2015/205-753

Socialnämnden

Uppföljning av stödet till Brottsofferjouren i Nacka, Värmdö och Tyresö kommuner

Förslag till beslut

1. Informationen noteras till protokollet.
2. Socialnämnden ger uppdrag åt social- och äldredirektören att utreda förutsättningarna för hur stöd till vuxna brottsoffer och deras närstående fortsättningsvis bör lämnas. Stöd kan ske i samarbete med övriga kommuner om det anses lämpligt. Resultatet ska redovisas för socialnämnden under våren 2016.

Sammanfattning

I Nacka, Värmdö och Tyresö kommuner finns sedan 1994 en för kommunerna gemensam Brottsofferjour (BOJ-NVT) organiserad under BOJ Sverige.

Brottsofferjouren avlastar kommunerna när det gäller stöd och hjälp till vuxna brottsoffer och deras anhöriga, eftersom denna uppgift annars faller på socialnämnden (5 kap. 11 § 1 socialtjänstlagen). Insatser för stöd till unga brottsoffer finns i samtliga tre kommuner inom socialtjänsten.

De tre kommunerna har sedan BOJ-NVT startade 1994 årligen lämnat föreningsstöd till organisationen, baserat på kommuninvånarantal. Nacka och Tyresö kommuner har de senaste åren lämnat bidrag med fyra kr per kommuninvånare och Värmdö kommun något mindre. Den sammanlagda bidragssumman från samtliga tre kommuner för år 2015 är strax över 700 000 kr, 377 692 kr från Nacka kommun, 181 600 kr från Tyresö kommun och 141 145 kr från Värmdö kommun.

Nacka, Värmdö och Tyresö beslutande under 2015 att göra en fördjupad uppföljning av BOJ-NVT, som ett led i att följa upp hur verksamhetsbidraget kommer till nytta. Nacka kommun upphandlade en konsult från PlanDoLearn, Sonny Östergren, för den fördjupade uppföljningen. Konsulten har sammanställt rapporten, som bifogas ärendet. Av rapporten framgår att konsulten aktivt motarbetats av ledningen för föreningen och att han därför inte har kunnat genomföra en ordentlig genomlysning av verksamheten. Ingen tydlig bild av föreningen och dess verksamhet kan därför ges.

Ärendet

Stöd till brottsoffer och brottsofferjouren

Till socialnämndens uppgifter hör, enligt 5 kap. 11 § 1 socialtjänstlagen att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. I Nacka, Värmdö och Tyresö kommuner finns sedan år 1994 en för kommunerna gemensam lokal brottsofferjour (BOJ-NVT). BOJ-NVT är organiserad under riksorganisationen Brottsofferjouren. Brottsofferjouren är en ideell organisation, som har ett antal ideellt arbetande personer som fungerar som brottsofferstöd och vittnesstöd. Andra lokala BOJ-föreningar i närområdet är BOJ Södra Stockholm, BOJ Stockholm-Gotland och BOJ Haninge-Nynäshamn. Brottsofferjouren centralt tillhandahåller utbildningar och utbildningsmaterial till alla stödpersoner (brottsofferstödare och vittnesstöd) som knyts till de lokala föreningarna.

Lokalföreningen BOJ-NVT har ett tjugotal utbildande frivilliga stödpersoner samt 130 medlemmar. De tre kommuner har sedan BOJ-NVT startade 1994 årligen lämnat föreningsstöd till organisationen, baserat på kommuninvånarantal. Nacka och Tyresö kommuner har de senaste åren lämnat bidrag med fyra kr per kommuninvånare och Värmdö kommun något mindre. Den sammanlagda bidragssumman från samtliga tre kommuner för år 2015 är strax över 700 000 kr, 377 692 kr från Nacka kommun, 181 600 kr från Tyresö kommun och 141 145 kr från Värmdö kommun. I Nacka och Värmdö kommuner beviljas föreningsbidraget av socialnämnden, medan i Tyresö kommun hanteras bidragsansökan från BOJ-NVT inom kommunstyrelsen. Kommunernas bidrag används huvudsakligen till den anställda verksamhetschefens lön samt hyra för en lokal i Nacka.

Uppföljningen

Nacka, Värmdö och Tyresö beslutande under 2015 att göra en fördjupad uppföljning av BOJ-NVT, som ett led i att följa upp hur verksamhetsbidraget kommer till nytta. Under uppdragets gång utvidgades uppdraget till att även analysera konsekvenserna av en eventuell nedläggning av BOJ-NVT's verksamhet samt den rättsliga ramen för brottsofferstödet. I Tyresö kommun har dessutom kommunstyrelsen gett ett uppföljningsuppdrag till kommundirektören i samband med beslut om 2015 års bidrag. Nacka kommun har upphandlat en konsult, Sonny Östberg, för den fördjupade uppföljningen. Samtliga tre kommuner medverkar.

Konsulten har nu sammanställt rapporten, som bifogas ärendet. Av rapporten framgår att konsulten aktivt motarbetats av ledningen för föreningen, och därför har han inte kunnat genomföra en ordentlig genomlysning av organisationen. Detta trots att samtliga tre kommuner i en skrivelse till föreningen uppmanat föreningen att samarbeta med konsulten. Konsulten har bland annat förhindrats av verksamhetschefen att ta kontakt med stödpersoner och stödsökande. Konsulten har inte fått kontaktuppgifter till styrelsen för BOJ-NVT och har därför inte kunnat intervjua dem. Styrelserepresentanterna borde ha rapporterat till BOJ:s riksorganisation enligt riksorganisationens regler, men detta har inte gjorts. De siffror om antalet stöd- och hjälpsökande som lämnats i BOJ-NVT:s

verksamhetsberättelse är inte samstämmiga med uppgifter som föreningen lämnat i annat sammanhang. Vidare saknas uppgifter på antalet hjälpta brottsoffer uppdelade på de olika kommunerna.

Det är sammantaget svårt att dra några slutsatser om såväl omfattning som kvaliteten i verksamheten. Kommunerna har inte nåtts av några klagomål från av BOJ-NVT hjälpta brottsoffer. Polisen och Nacka tingsrätts vittnessamordnare uppger sig vara nöjd med verksamheten enligt konsultrapporten.

Kommunens stöd till brottsutsatta

Till socialnämndens uppgifter hör att ge stöd och hjälp till brottsoffer. Samtliga tre medverkande kommuner har valt att ge stöd till unga brottsoffer i kommunens regi. Detta stöd fungerar bra enligt kommunens tjänstemän. Kommunerna har också i egen regi stöd till våldsutsatta nära anhöriga. BOJ-NVT:s verksamhet rör vuxna brottsutsatta, och i någon mån kompletteras detta arbete med kommunernas stöd när det gäller våld i nära relationer. BOJ-NVT uppger att de år 2014 gav stöd till sammanlagt 591 brottsoffer och vittnen, varav 62 procent var våldsutsatta kvinnor och cirka 10 procent var barn. Sammanlagd ideell arbetstid för 2014 beräknades till 2000 timmar för stöd till brottsoffer.

Det finns också andra organisationer som kan ge stöd, exempelvis mans- eller kvinnojourer. Av BOJ-NVT:s verksamhetsberättelse framgår att frågor om kvinnoväld är en viktig del av verksamheten. De kommundienstjänstemän som jobbar med våld i nära relationer har dock inget eller mycket lite samarbete med BOJ-NVT i dessa frågor. Det går således inte att dra några säkra slutsatser om huruvida BOJ-NVT är aktiv när det gäller att stötta brottsoffer som utsatts för våld i nära relationer, då uppgifter om detta saknas.

Konsulten anger även att kommunernas regler, villkor och uppföljning av bidrag till föreningar behöver ses över och förbättras.

Vittnesstödet

Viktigt att notera är att stödpersonerna i BOJ-NVT dels har stöd till brottsoffer, dels stöd till vittnen. Stöd till brottsoffer är en kommunal angelägenhet. Däremot är stöd till vittnen en statlig angelägenhet, och föreningen får i viss mån bidrag från statliga brottsoffermyndigheten till detta. På Nacka tingsrätt finns också en vittnessamordnare. Eftersom kommunerna är den ojämförligt största bidragsgivaren, är det viktigt att särskilja brottsofferstödet från vittnesstödet.

Av konsultens rapport framgår att tingsrättens vittnessamordnare och polisen är nöjda med BOJ-NVT:s arbete. I polisens fall handlar det om att verksamheten avlastar polisens arbete med att stötta brottsoffer.

Samverkansavtal med polisen

Sedan 2014 har Tyresö, Nacka och Värmdö kommun ett samverkansavtal med polisen kring brott med syftet att, mot den lokala problembilden, gemensamt stärka och utveckla

den verksamhet som berör parternas ansvarsområde och därmed samordna resurser genom effektiviserade och enhetliga samverkansstrukturer.

Målet med samverkan är minskad brottslighet och ökad trygghet i lokalsamhället. Utifrån den lokala problembilden har parterna fastställt sex stycken prioriterade samverkansområden; ungdomar, brottsoffer, trafik, inbrott i bostad, krog och organiserad brottslighet. Kommunerna samverkar med polisen. Brottsförebyggande arbete är en viktig uppgift för kommunerna, och mycket görs redan idag som delvis avlastar polisen, även om samarbetet givetvis är till nytta även för kommunerna.

Organisering av stöd till brottsoffer

Konsulten fick ett tilläggsuppdrag att utreda konsekvenserna om kommunerna inte ger föreningsstöd till BOJ-NVT. En närliggande lokal BOJ-föreningar kan eventuellt ta över verksamheten. Det kan tänkas att brottsofferstödet i de tre kommunerna Nacka, Värmdö och Tyresö inte gemensamt flyttas över till samma förening utan att fler föreningar kan bli aktuella.

Vid samtal med Brottsofferjouren Sverige framkom att deras ambition är att det ska finnas en brottsofferjour kopplad till varje enskild kommun i landet. När en brottsofferjour av någon anledning försvinner så försöker de alltid att hitta en lösning som tar vid direkt. De brottsoffer, vittnen och anhöriga som önskar stöd ska inte behöva uppleva ändringarna i organisationen.

Det kan finnas fördelar med att brottsofferstödet ligger hos en oberoende organisation, jämfört med om kommunen "tar hem" stödet. För många kommuninvånare kan det kännas bättre att vända sig till en oberoende organisation utanför myndighetssfären, jämfört med att vända sig till socialtjänsten. Framförallt gäller det för personer som aldrig tidigare haft kontakt med socialtjänsten.

För att få fram en bra lösning på sikt bör Nacka kommun utreda hur det framtida brottsofferstödet bör organiseras.

Bilagor

1. Uppföljning av det kommunala stödet till Brottsofferjouren i Värmdö, Nacka och Tyresö (BOJ-NVT) Sonny Östberg, PlanDoLearn, 2015-10-25

Susanne Eriksson
Planerare och utvecklare
Sociala kvalitetsenheten

Eva Britt Lönnback Yilma
T.f. gruppchef
Sociala kvalitetsenheten